

Προς:

- 1) Κύριο
Γενικό Γραμματέα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.
Αμαλιάδας 17
11523 Αθήνα
- 2) Κύριο
Γενικό Γραμματέα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.
Αμαλιάδας 17
11523 Αθήνα
- 3) Κύριο Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού
Θεμιστοκλέους 7 & Γαμβέτα
106 77 Αθήνα
- 4) Κύριο
Νομάρχη Ανατολικής Αττικής
17^ο χλμ Λεωφ. Μαραθώνος
15344 Παλλήνη
- 5) Ε.Υ.Δ.Ε./Α.Ο.Ε.Ε Γενική Γραμματεία
Γραμματεία Αθλητισμού
Υπουργείο Πολιτισμού
Θεμιστοκλέους 7 & Γαμβέτα
106 77 Αθήνα
- 6) Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ
Γενική Δ/νση Περιβάλλοντος
ΕΥΠΕ (Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος)
Λ. Αλεξάνδρας 11, 11473 Αθήνα
- 7) Τομέας Νοτίου Ελλάδας
της Ε.Υ.Ε.Π.
Κηφισίας 1-3, 115 23 Αθήνα
- 8) Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ
Δ/νση Υδραυλικών Έργων
Περιφέρειας Αττικής (Δ10)
Λ. Αλεξάνδρας 38, 11473 Αθήνα
- 9) Γραφείο Γυμναστηρίων και Αθλητικών
Εγκαταστάσεων
Γενική Δ/νση Περιφέρειας
Περιφέρεια Αττικής
Λ. Κατεχάκη 56, 115 25 Αθήνα

Αρ. Υπόθεσης : 8151/2.6.2005
Πληροφορίες : Αγγελική Μπισσογιάννη
Τηλέφωνα : 72 89 614
Α.Π. Επιστολής : 8151/05/5
Ημερομηνία : 5.8.2008

Κοινοποίηση:

- 1) Γραφείο Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ
Αμαλιάδας 17
11523 Αθήνα
- 2) Γραφείο Υφυπουργού Αθλητισμού
Θεμιστοκλέους 7 & Γαμβέτα
106 77 Αθήνα
- 3) «Ο.Δ.Ι.Ε» Α.Ε.
Θέση Μερέντα Μαρκόπουλο
Μεσογαίας Αττικής Τ.Κ. 19003

10) Δ/ση ΧΩ.ΠΟ.ΠΕ
Νομ. Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής
17^ο χλμ Λεωφ. Μαραθώνος
15344 Παλλήνη

11) Δ/ση Υγείας & Δημόσιας Υγιεινής
Νομ. Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής
17^ο χλμ Λεωφ. Μαραθώνος
15344 Παλλήνη

Σχετικά:

1. Το με αρ. πρωτ. 1194/31-8-2004 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
2. Το με αρ. πρωτ. 4843/10-7-2006 έγγραφό της Δ/σης Δημόσιας Υγείας της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής
3. Το με αρ. πρωτ. ΕΥΔΕ Φ800/458/5875/23-11-2005 έγγραφο της ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ
4. Το με αρ. πρωτ. ΕΥΔΕ Φ800/511/1561/16-6-2006 της ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ
5. Το με αρ. πρωτ. 1750/4-7-2007 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής
6. Το με αρ. πρωτ. Δ10/21235/11-5-2007 έγγραφο της Δ/σης Υδραυλικών έργων Περιφέρειας Αττικής Δ(10)
7. Το με αρ. πρωτ. 734/16-5-07 έγγραφό του ΟΡΣΑ
8. Το με αρ. πρωτ. 3517/5-9-2005, έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
9. Το με αρ. πρωτ. 119/08/3-4-08 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής
10. Το με αρ. πρωτ. Δ10/20058/15-2-2008 έγγραφο της Δ/σης Υδραυλικών έργων Περιφέρειας Αττικής Δ(10)

ΘΕΜΑ: Διάθεση υγρών αμφιβόλου ποιότητας από τις εγκαταστάσεις του Ιππόδρομου Μαρκοπούλου στο ρέμα του Αγίου Γεωργίου.

Αξιότιμοι κύριοι,

Τέθηκε υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη έγγραφη αναφορά της κυρίας ***, με αρ. πρωτ. 8151/2.6.2005, με την οποία διαμαρτύρεται για ρύπανση του ρέματος του Αγίου Γεωργίου από διάθεση υγρών, αμφιβόλου ποιότητας, από τις εγκαταστάσεις του Ιππόδρομου Μαρκοπούλου, καθώς και για αυθαίρετες παρεμβάσεις στην κοίτη του ρέματος.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (Ν. 3094/2003, ΦΕΚ 10/Α 22-1-2003, «Συνήγορος του Πολίτη»), έχει αναλάβει τη διερεύνηση της εν λόγω υποθέσεως.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αναφορά, τα αμφιβόλου ποιότητας υγρά διοχετεύονται περιμετρικώς του Ιπποδρόμου Μαρκοπούλου και καταλήγουν είτε στο ρέμα Αγ. Αθανασίου στη θέση «Πούσι-ρή» είτε στο ρέμα Αγ. Γεωργίου στη θέση «Χιονέζα», στην θέση «Πούσι Μπάρτζι» και βοριοδυτικά πλησίον της οικίας Χαλά, όπου κατά τους χειμερινούς μήνες κατακλύζουν τη δημόσια οδό και τα γύρω κτήματα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής του αποστολής έλαβε από τις συναρμόδιες υπηρεσίες σειρά εγγράφων και ολοκληρώνοντας τη διερεύνηση της υπόθεσης διαπιστώνει τα εξής:

A. Ιστορικό – Φάκελος της υπόθεσης

1. Λιμνάζοντα ύδατα

Σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 4843/10-7-2006 έγγραφό του Τμήματος Περιβαλλοντικής Υγιεινής & Υγειονομικού Ελέγχου της Δ/νης Δημόσιας Υγείας της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής που απευθύνεται στο Συνήγορο του Πολίτη, κατά την αυτοψία που διενήργησαν υπάλληλοι της Υπηρεσίας, διαπιστώθηκε *«...παρουσία στάσιμων ακάθαρτων νερών παραπλεύρως του δρόμου μέσα σε περιφραγμένα όρια των εγκαταστάσεων του Ιπποδρόμου Μαρκοπούλου όπως είχαμε διαπιστώσει και στο παρελθόν...»*

Κατόπιν αυτού στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής του αποστολής ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε το με αρ. πρωτ. Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων (ΕΥΔΕ) Φ800/511/1561/16-6-2006 έγγραφο της ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ σύμφωνα με το οποίο, σε μια προσπάθεια διερεύνησης της προέλευσης των λιμναζόντων υδάτων, έγινε λήψη δειγμάτων από τα σημεία συγκέντρωσης επιφανειακών λιμναζόντων νερών και ανάλυση σε εξωτερικό διαπιστευμένο εργαστήριο. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων, από τα οποία δεν προκύπτει επιβάρυνση των εν λόγω υδάτων με χημικό και μικροβιολογικό φορτίο, κοινοποιήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη με το προαναφερόμενο έγγραφο της ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ, σύμφωνα με το οποίο *«...τα επιφανειακά λιμνάζοντα νερά δεν προέρχονται από λύματα (επεξεργασμένα ή μη) αλλά είναι αποτέλεσμα επιφανειακής απορροής, προφανώς από ποτίσματα του περιβάλλοντος χώρου ...λόγω ύπαρξης ανισοσταθμιών στο δίκτυο επιφανειακής απορροής ομβρίων...»*.

Ωστόσο, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 1750/4-7-2007 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής κατά τη διάρκεια νέας αυτοψίας που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία διαπιστώθηκε «...στη θέση Πηγάδι – Πούσι Ρή ...και σε εποχή ανομβρίας να εξέρχονται μεγάλες ποσότητες υδάτων αμφιβόλου ποιότητας ...» επίσης «...επί της οδού Μαρκοπούλου και δίπλα στο ΚΕΛ εξέρχονται ύδατα επίσης αμφιβόλου ποιότητας...».

Το πρόβλημα δε, συνεχίζει να υφίσταται, καθώς σε πλέον πρόσφατη αυτοψία, όπως προκύπτει από το με αρ. πρωτ. 119/08/3-4-08 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής, που απευθύνεται στο Συνήγορο του Πολίτη, παρατηρήθηκαν λιμνάζοντα νερά και συγκεκριμένα «...λιμνάζοντα νερά στη θέση βόρεια του χώρου όπου βρίσκονται οι στάβλοι του (Ο.Ι.Κ.) και τρεχούμενα νερά βορειανατολικά του χώρου όπου βρίσκεται ο λόφος του ελικοδρομίου ...ο οποίος λόφος είναι φυτεμένος με υδροσπορά και θάμνους που ποτίζονται από το νερό του βιολογικού ...».

2. Αντιπλημμυρικά έργα

Οι θέσεις συγκέντρωσης των λιμναζόντων υδάτων εμπίπτουν στις λεκάνες απορροής και πλημμύρας των ρεμάτων Αγίου Γεωργίου και Μαλέξη, η διευθέτηση των οποίων όμως δεν έχει ολοκληρωθεί, με αποτέλεσμα τα όμβρια ύδατα τόσο του Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου όσο και των γύρω περιοχών να μην έχουν τελική δίοδο προς τη θάλασσα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε το με αρ. πρωτ. Δ10/21235/11-5-2007 έγγραφο της Δ/σης Υδραυλικών έργων Περιφέρειας Αττικής Δ(10), από το οποίο προκύπτει ότι η μελέτη διευθέτησης των ρεμάτων του Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου, δηλαδή των ρεμάτων Αγ. Γεωργίου, Μαλέξη και Αγ. Άνας και του ρέματος Ερασίνου, που είναι αποδέκτης των ανωτέρω ρεμάτων, αποτελεί αντικείμενο πλέον της Δ/σης Δ10. Η υλοποίηση της μελέτης ωστόσο αποτελεί χρονοβόρα διαδικασία ενώ, μέχρι την κατασκευή των αναγκαίων αντιπλημμυρικών έργων θα υφίστανται πλημμυρικά προβλήματα στην περιοχή.

Σύμφωνα με νεότερο με αρ. πρωτ. Δ10/20058/15-2-2008 έγγραφο της Δ/σης Υδραυλικών έργων Περιφέρειας Αττικής Δ(10) «...η *Μελέτη*

Διευθέτησης ρ. Ερασίνου'...βρίσκεται στο στάδιο εκπόνησης της οριστικής...ενώ τελούν υπό έγκριση, από την Υπηρεσία μας, οι μελέτες Οριοθέτησης των ρεμάτων Ερασίνου, Αγ. Γεωργίου και Μαλέξη..ο προγραμματισμός της δημοπράτησης και κατασκευής των έργων...σε άμεση συσχέτιση με τις διατιθέμενες πιστώσεις...».

3. Μονάδα διαχείρισης κοπριάς (στρωμνής) αλόγων – Διαχείριση της ιλύος από την εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων

Σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 1194/31-8-2004 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος διαπιστώθηκε ότι δεν τηρούνταν η εγκεκριμένη διαδικασία διαχείρισης της στρωμνής με κατασκευή μονάδας διαχείρισης εντός του χώρου του έργου, στη βορειοανατολική άκρη αυτού. Το έργο δεν κατασκευάστηκε, σύμφωνα με την ενημέρωση του Συνηγόρου του Πολίτη από τους αρμόδιους φορείς, λόγω αντίδρασης των περιοίκων.

Ο ΟΡΣΑ σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 734/16-5-07 έγγραφό του αποδέχεται, κατ' αρχήν, την αλλαγή χωροθέτησης και κατασκευής της Μονάδας διαχείρισης κοπριάς (στρωμνής) αλόγων από τη βορειοανατολική θέση που προβλέπονταν σε νέα νοτιοανατολική θέση με την προϋπόθεση βέβαια της τήρησης όλων των νόμιμων διαδικασιών. Η ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ με το με αρ. πρωτ. ΕΥΔΕ Φ800/585/1017/1-6-2007 έγγραφό της κοινοποιεί το ανωτέρω έγγραφο στην «ΟΔΙΕ» Α.Ε. ώστε να προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες, διότι «...δεν έχει πλέον τον απαιτούμενο προϋπολογισμό ούτε και την αρμοδιότητα για την εκπόνηση των σχετικών μελετών...».

Ωστόσο το πρόβλημα διαχείρισης της στρωμνής παραμένει, καθώς σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 1750/4-7-2007 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής «...στην οδό Αγίας Άνας ...παρατηρήσαμε σωρούς κοπριάς και στρωμνής χύμα στο έδαφος...και συσσωρευμένα στερεά απόβλητα...παρά τη σχετική έγκριση του ΟΡΣΑ...και τις δικές μας παρατηρήσεις για συμμόρφωση...». Ως εκ τούτου είναι προφανές ότι δεν εφαρμόζονται οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι αλλά και δεν προωθείται κατά τα ανωτέρω η εκ νέου χωροθέτηση της στρωμνής.

Σύμφωνα με το νεότερο με αρ. πρωτ. 119/08/3-4-08 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής δεν υπάρχει καμία εξέλιξη στη διαδικασία για την κατασκευή της εγκατάστασης επεξεργασίας της

στρωμνής εντός του χώρου όπως προβλέπεται από τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους, αλλά δεν παρατηρήθηκε εναπόθεση κοπριάς σε καμιά θέση καθώς η κοπριά συλλέγεται και μεταφέρεται σε νόμιμους αποδέκτες.

Τέλος, όσον αφορά στην επεξεργασία και διαχείριση της ιλύος από την εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 1750/4-7-2007 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής «...για τη διάθεση της περίσσειας της βιολογικής λάσπης του Κ.Ε.Λ. όπως διαπιστώθηκε δεν τηρούνται σαφείς και ασφαλείς διαδικασίες διαχείρισης, σταθεροποίησης και διάθεσης αυτής, αφού δε γίνεται δειγματοληψία της λάσπης για βαρέα μέταλλα, ούτε έχει συνταχθεί και εγκριθεί σχετική μελέτη για την συλλογή, προσωρινή αποθήκευση, αδρανοποίηση και διάθεση αυτής ...».

4. Άδειες λειτουργίας των μονάδων

Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε με το με αρ. πρωτ. ΕΥΔΕ Φ800/458/5875/23-11-2005 έγγραφο της ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ ότι έχουν χορηγηθεί από το Γραφείο Γυμναστηρίων και Αθλητικών Εγκαταστάσεων της Περιφέρειας Αττικής οι υπ. αρ. 48131/29-8-05 και 48132/29-8-05 άδειες λειτουργίας του «Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου» και του «Νέου Ιπποδρόμου Αθηνών», οι οποίες όμως έληξαν στις 28-8-2006.

Κατόπιν αυτού και παρά το με αρ. πρωτ. 8151.4/20-12-2007 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη, με το οποίο η Αρχή ζήτησε ενημέρωση, μεταξύ άλλων, για την εκ νέου αδειοδότηση των μονάδων, δεν έλαβε καμία ενημέρωση σχετικά με το εν λόγω ζήτημα.

Επίσης, η άδεια διάθεσης επεξεργασμένων αποβλήτων και λυμάτων της μονάδας βιολογικού καθαρισμού, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 1088/06/21-6-2006 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής «...τελεί υπό επανεξέταση με τη συμπλήρωση ενός έτους για το περιβαντολογικώς επιτρεπτό της συνέχισης του ως άνω τρόπου διαθέσως...».

Σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 119/08/3-4-08 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής «...για την ανανέωση της άδειας διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων της μονάδας βιολογικού καθαρισμού η οποία τελεί υπό επανεξέταση από την 21-6-07, έχει υποβληθεί η υπ. αρ.

298/5-2-2008 αίτηση της Κοινοπραξίας...για λογαριασμό του Νέου Ιπποδρόμου Αθηνών, η οποία αναφέρει ότι η καθυστέρηση υποβολής της οφείλεται σε επικείμενο διαγωνισμό για την ανάθεση της συντήρησης και λειτουργίας της μονάδας...».

5. Λειτουργία Βιολογικού καθαρισμού – παραγόμενα υγρά απόβλητα

Σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 1194/31-8-2004 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος κατά την επιθεώρηση που πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Ιπποδρόμου Μαρκοπούλου, στις 21-4-2004 διαπιστώθηκε ότι αυτές λειτουργούσαν χωρίς τις απαιτούμενες άδειες και χωρίς να τηρούνται οι εγκεκριμένοι, με την υπ' αριθ. 109173/11-11-1999 απόφαση της ΕΥΠΕ-ΥΠΕΧΩΔΕ, περιβαλλοντικοί όροι. Συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχαν άδειες διάθεσης λυμάτων και στερεών αποβλήτων, λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων και εγκατάστασης και λειτουργίας του μηχανολογικού εξοπλισμού. Όσον αφορά στην τήρηση των περιβαλλοντικών όρων δεν υπήρχαν συστήματα δέσμευσης οσμών στους στάβλους, η εγκατάσταση επεξεργασίας των λυμάτων δεν λειτουργούσε ικανοποιητικά (οι φυσητήρες αέρος δεν λειτουργούσαν, η ένδειξη του αυτόματου μετρητή οξυγόνου ήταν 0,3mg/l και διαπιστώθηκε πολύ χαμηλή συγκέντρωση βιομάζας στις δεξαμενές αερισμού) και δεν τηρούνταν η εγκεκριμένη διαδικασία διαχείρισης της στρωμνής.

Ωστόσο, σύμφωνα με το νεότερο, με αρ. πρωτ. 3517/5-9-2005, έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, σε επανέλεγχο που πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Ιπποδρόμου διαπιστώθηκε ότι «...η εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων λειτουργούσε ικανοποιητικά. Επιδείχτηκαν οι μετρήσεις των τελευταίων ημερών που είχαν καταγραφεί. Επίσης κατόπιν μακροσκοπικού ελέγχου δειγμάτων εισόδου και εξόδου των λυμάτων υπήρχε διαφορά στη χρωματική τους όψη και διαύγεια, γεγονός που επιβεβαιώνει την ικανοποιητική λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού...».

Με το με αρ. πρωτ. ΕΥΔΕ Φ800/458/5875/23-11-2005 έγγραφο της ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ κοινοποιήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη τα αποτελέσματα αναλύσεων που πραγματοποιούνται στη δεξαμενή εξόδου της Εγκατάστασης

επεξεργασίας λυμάτων, σύμφωνα με τα οποία η εγκατάσταση επεξεργασίας λειτουργεί άψογα.

B. Διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

- Το εν λόγω έργο κατασκευάστηκε εντός των λεκανών απορροής των ρεμάτων Αγ. Γεωργίου και Μαλέξη, ήδη επί μακρόν επιβαρυσμένων με παρεμβάσεις που είχαν ως αποτέλεσμα την αποκοπή της ομαλής ροής των υδάτων προς τη θάλασσα. Το έργο κατασκευάστηκε βάση του Π.Δ. 19-4/1-5-02 «Έγκριση Ειδικού Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης της περιοχής υποδοχής του Ιπποδρόμου και του Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου στο Μαρκόπουλο Μεσογαίας (Ν. Αττικής)». Σύμφωνα με την παρ. ε, άρθρου 4, του Π.Δ. 19-4/1-5-02 «...τα ρέματα που διασχίζουν την περιοχή διατηρούνται ανοικτά ως φυσικοί σχηματισμοί και κοινόχρηστοι χώροι. Οι απαραίτητες υδραυλικές μελέτες διευθέτησης και τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας γίνονται από την ΕΥΔΑΠ...». Επισημαίνεται ότι το Π.Δ. 19-4/1-5-02 όρισε ως αρμόδια υπηρεσία για το σχεδιασμό της αντιπλημμυρικής προστασίας την ΕΥΔΑΠ, χωρίς, όμως, να λάβει υπόψη την έκδοση του ν. 2744/99 περί μετοχοποίησεως της ΕΥΔΑΠ. Έτσι το έργο ξεκίνησε να κατασκευάζεται χωρίς ταυτόχρονα να κατασκευαστούν τα απαραίτητα έργα διευθέτησης των ρεμάτων και αντιπλημμυρικής προστασίας της περιοχής, λόγω έλλειψης αρμόδιου φορέα για την υλοποίηση των αντιπλημμυρικών έργων. Το έργο απέκοψε τη φυσική ροή των υδάτων και ταυτόχρονα επιφόρτισε με συγκεντρωμένη παροχή, από τους αγωγούς απαγωγής των ομβρίων υδάτων της περιοχής του έργου, τα ρέματα Αγ. Γεωργίου και Μαλέξη, τα οποία δεν έχουν φυσική δίοδο στην θάλασσα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την υλοποίηση μεγάλης εμβέλειας τεχνικών έργων στην ευρύτερη περιοχή (π.χ. Αττικής Οδός, Αεροδρόμιο Σπάτων κ.λ.π.) έχει ως αποτέλεσμα τη συνεχή επιφόρτιση της περιοχής με πλημμυρικά φαινόμενα, τα οποία θα συνεχίσουν να επιβαρύνουν την περιοχή, όπως έχει επισημανθεί από τους συναρμόδιους φορείς, μέχρι την κατασκευή των απαιτούμενων αντιπλημμυρικών έργων. Ωστόσο παρά το νομοθετικό κενό, κατά το χρόνο έναρξης της κατασκευής του έργου, δεν αναιρείται η υποχρέωση

της Πολιτείας, στο πλαίσιο της κατασκευής και της εύρυθμης λειτουργίας των έργων, να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύσει τα έργα από πλημμυρικά φαινόμενα. Έπειτα από σχετική νομοθετική ρύθμιση (ν.3212/03) εγκρίθηκε ως αρμόδιος φορέας για την υλοποίηση των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας της περιοχής το Ελληνικό Δημόσιο και συγκεκριμένα η Δ/ση Υδραυλικών Έργων (Δ10) του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. Ωστόσο έχει παρέλθει ικανό χρονικό διάστημα χωρίς να ολοκληρωθούν οι μελέτες και να ξεκινήσει η κατασκευή των αντιπλημμυρικών έργων.

- Οι άδειες λειτουργίας του «Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου» και του «Νέου Ιπποδρόμου Αθηνών» έληξαν στις 28-8-2006, χωρίς ο Συνήγορος του Πολίτη να ενημερωθεί για τυχόν νέα αδειοδότηση των μονάδων. Συνεπώς προκύπτει το ερώτημα εάν οι εγκαταστάσεις λειτουργούν πλέον του 1,5 έτους κατά παράβαση των κειμένων διατάξεων.
- Διαπιστώνεται ότι από τον φορέα διαχείρισης του έργου όσο και τις αρμόδιες υπηρεσίες δεν υπάρχει καμία εξέλιξη στη διαδικασία για την κατασκευή της εγκατάστασης επεξεργασίας της στρωμνής εντός του χώρου, όπως προβλέπεται από τους ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους, παρά το γεγονός ότι η παράλειψη αυτή έχει ήδη από το 2004 επισημανθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ταυτόχρονα δεν προκύπτει να έχει προχωρήσει, εναλλακτικά, η τροποποίηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων είτε η χωροθέτηση και κατασκευή της της εγκατάστασης επεξεργασίας στρωμνής σε άλλη θέση από αυτή που προβλεπόταν αρχικά, μετά την κατ'αρχήν αποδοχή από τον ΟΡΣΑ, είτε η αδειοδότηση συλλογής και μεταφοράς της στρωμνής από τρίτη αδειοδοτημένη εταιρεία. Συνεπώς, μέχρι σήμερα, το «Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο» και ο «Νέος Ιππόδρομος Αθηνών» φαίνεται να λειτουργούν κατά παράβαση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων (σχετ. η υπ. αρ. 109173/11-11-1999 ΚΥΑ), όσον αφορά στη διαχείριση της στρωμνής.
- Εκκρεμεί για σημαντικό χρονικό διάστημα η επανεξέταση για την ανανέωση της άδειας διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων της μονάδας βιολογικού καθαρισμού.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη είχε ζητήσει από τις αρμόδιες υπηρεσίες (Δ/σης Περιβάλλοντος και Υγείας Ν.Α. Ανατολικής Αττικής, Επιθεωρητές

Περιβάλλοντος) να προβούν σε δειγματοληψίες για την ποιότητα των αποβλήτων και τις επιπτώσεις από την διάθεσή τους, επισημαίνοντας ότι μόνο με πραγματικά δεδομένα (χημική ανάλυση δειγμάτων) θα μπορούσε να εκτιμηθεί με κάποια βεβαιότητα η ρύπανση ή μη μιας περιοχής. Ωστόσο οι αρμόδιες υπηρεσίες δεν προχώρησαν σε λήψη και ανάλυση δειγμάτων, λόγω έλλειψης εξοπλισμένων εργαστηρίων αλλά και πόρων για λήψη και ανάλυση δειγμάτων σε τρίτα εργαστήρια, αλλά μόνο σε έλεγχο των δελτίων καταγραφής των αναλύσεων που πραγματοποιείται από το φορέα λειτουργίας της μονάδας και σε μακροσκοπικό έλεγχο δειγμάτων εισόδου και εξόδου των λυμάτων που μπορεί να δώσει μια πρώτη εκτίμηση της λειτουργίας μιας εγκατάστασης επεξεργασίας, δεν αποτελεί όμως απόδειξη της σωστής λειτουργίας και αποτελεσματικότητας της διαδικασίας. Σημειώνεται πάντως ότι, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ΕΥΔΕ/ΑΟΕΕ σε μια προσπάθεια διερεύνησης της προέλευσης των λιμναζόντων υδάτων προχώρησε σε λήψη δειγμάτων και αναλύσεων σε εξωτερικό διαπιστευμένο εργαστήριο.

- Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος ΕΥΕΠ εισηγήθηκε την επιβολή διοικητικού προστίμου (19.000 ευρώ). Με την από 26-2-2006 απόφαση Νομάρχη, επιβλήθηκε διοικητική κύρωση (30.000 ευρώ) στον ΟΔΙΕ Α.Ε. για λιμνάζοντα ύδατα πέριξ των ορίων των εγκαταστάσεων και μη διαχείριση της στρωμνής σύμφωνα με τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους. Ωστόσο παρά το γεγονός ότι τα διαπιστωμένα προβλήματα εξακολουθούν να υφίστανται, η Αρχή δεν είχε περαιτέρω ενημέρωση για την εκ νέου επιβολή προστίμου.

Εν όψει των ανωτέρω, και επειδή, σύμφωνα με την αναφορά, το πρόβλημα συνεχίζει να υφίσταται δημιουργώντας κίνδυνο για τη δημόσια υγεία και την περιουσία των όμορων ιδιοκτητών, παρακαλούνται οι συναρμόδιοι φορείς να προβούν στις ενδεδειγμένες ενέργειες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Ειδικότερα:

Γ. Προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

1. Να προχωρήσει άμεσα η ολοκλήρωση των απαιτούμενων μελετών, η δημοπράτηση και η κατασκευή των έργων διευθέτησης των ρεμάτων της

περιοχής, αναγκαίων για την αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής και την οριστική επίλυση του προβλήματος. Ο Συνήγορος του Πολίτη γνωρίζει ότι η διευθέτηση των ρεμάτων και η κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων προϋποθέτουν την ένταξη των εν λόγω έργων στον κρατικό προϋπολογισμό και εμπίπτουν στο πλαίσιο της διακριτικής ευχέρειας του αρμόδιου Υπουργού. Σας επισημαίνουμε, πάντως ότι λόγω της μη κατασκευής αντιπλημμυρικών έργων, τα πλημμυρικά φαινόμενα θα συνεχίσουν να επιβαρύνουν την περιοχή.

2. Να προχωρήσει άμεσα η διαδικασία αδειοδότησης των μονάδων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία.
3. Να ολοκληρωθεί η διαδικασία της επανεξέτασης με τη συμπλήρωση πλέον (από 21-6-2007) του ενός έτους, του τρόπου διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων από τη μονάδα βιολογικού καθαρισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα έπρεπε ίσως να εξεταστεί το ενδεχόμενο τα λιμνάζοντα ύδατα αγνώστου προελεύσεως να προέρχονται από το σύστημα υπεδάφιας διάθεσης, δεδομένου ότι κατά την τελευταία αυτοψία που πραγματοποίησε η Δ/ση Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ανατολικής Αττικής παρατηρήθηκαν τρεχούμενα νερά βορειανατολικά του χώρου όπου βρίσκεται ο λόφος του ελικοδρομίου, ο οποίος είναι φυτεμένος με υδροσπορά και θάμνους που ποτίζονται από το νερό του βιολογικού. Επιπλέον επισημαίνεται ότι γενικότερα η άρδευση θα πρέπει να γίνεται με τρόπο ορθολογικό ώστε να αποφεύγεται ο σχηματισμός λιμναζόντων υδάτων λόγω της περίσσειας νερού άρδευσης.
4. Να συνταχθεί και να εγκριθεί σχετική μελέτη για την συλλογή, προσωρινή αποθήκευση, αδρανοποίηση και διάθεση της ιλύος που προέρχεται από το βιολογικό καθαρισμό επεξεργασίας λυμάτων και να τηρούνται σαφείς και ασφαλείς διαδικασίες διαχείρισης με δειγματοληψία και ανάλυση αυτής για βαρέα μέταλλα.
5. Να εφοδιαστούν οι αρμόδιες υπηρεσίες (ΕΥΕΠ, υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) με κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια που να διαθέτουν σύστημα διασφάλισης ποιότητας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία, ώστε να καθίσταται δυνατή η λήψη και ανάλυση δειγμάτων, που όπως έχει ήδη αναφερθεί, αποτελεί το μόνο τρόπο διαπίστωσης μόλυνσης ή μη μιας περιοχής.

6. Να ενημερωθεί ο Συνήγορος του Πολίτη για την είσπραξη των διοικητικών κυρώσεων.

Σε αναμονή των απαντήσεών σας, σας ευχαριστούμε για τη μέχρι σήμερα συνδρομή σας και είμαστε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε συμπληρωματικές πληροφορίες.

Με τιμή

Χρύσα Χατζή
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη